

תורה שבת

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

יו"ל לזיכוי רבבות אלפי ישראל ע"י קרן תר"ג לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד הרה"ח ר' אריה (לייבל) ברה"ח ר' יונה רובין ז"ל

פרשת ויקרא

ניסן תשפ"ה | גיליון ס"ד (שנה ב')

מבוא מורחב ומקיף לחומש ויקרא מופיע בגיליון הנושא המיוחד שיצא לאור השבוע חפשו את גיליון המבוא המושקע והמרהיב

שערי תורה

מבט מסכם ומבוא לפרשת השבוע

שבת של תורה

פנינים מאירים לשולחן השבת

בפרשת השבוע אנו לומדים, על דיני 'מנחת-מחבת', מנחה זו מוזכרת גם בזמירות שבת, בפיט 'ברוך אל עליון' בו מסיימים כל קטע בפזמון: 'השומר שבת הבן עם הבת, לא"ל ירצו כמנחה על מחבת'. פנינים יקרים ומשובבי לב דלינו ממעיינותיהם של גדולי הדורות שהסבירו את פשר ההשוואה בין השבת למנחת מחבת.

גם מדרגה קטנה

משמו של הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב ז"ע, מביא הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא ז"ע בספרו דברי יחזקאל: חז"ל אמרו (מנחות קי, א) לגבי קרבן מנחה, שאחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים, גם כן בשמירת שבת, יש השומרים שבת במדרגה גבוהה, בבחינת 'בן המחויב במצות, ויש השומרים שבת במדרגה קטנה יותר, בבחינת 'בת' הפטורה ממצוות. על כך נאמר: 'השומר שבת הבן עם הבת' - בין אם הוא בבחינת בן, ובין אם הוא בבחינת בת, שניהם 'לא"ל ירצו כמנחה על מחבת' - כמו שנאמר במנחה שגם הממעיט רצוי לפני ה' ובלבד שיכוון לבו לשמים!

גם שבת יבשה

בסגנון אחר, אמר הגאון רבי אליהו לאפיאן ז"ע: רש"י בפרשתנו מבאר (ב, ה-ו) את ההבדל בין מנחת מחבת למנחת מרחשת, שבמרחשת הבצק רך, ואילו במנחת הבצק קשה ויבש, אך כל מנחה עולה לרצון לפני השי"ת, בין אם זו מנחת מחבת או מרחשת. כך יש השומרים שבת בדבקות ובהתלהבות, ולעומתם יש השומרים בצורה יבשה וללא רגשי קודש. על כך אומרים 'השומר שבת הבן עם הבת, לא"ל ירצו כמנחה על מחבת' - כולם עולים לרצון לפני אדון כל, גם אלו שהשבת שלהם יבשה כמו מנחת מחבת!

גם על מעשים

ואילו מרן הגר"ח קנייבסקי ז"ע בספרו 'עמא דקרא' מבאר בטוב טעם: הגמרא אומרת (מנחות סג, א) שמנחת מרחשת באה לכפר על הרהורי הלב, ואילו מנחת מחבת מכפרת על דיבורי לשון הרע. והנה על סגולת שמירת שבת אמרו חז"ל (שבת קיח, ב) שהשומר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש - מוחלין לו, הרי שסגולת השבת לכפר לא רק על חטא במחשבה, אלא גם על מעשה. זהו שאומרים 'השומר שבת הבן עם הבת, לא"ל ירצו כמנחה על מחבת' - לא רק במנחת מרחשת המכפרת על הרהור בלבד, אלא גם על מעשה!

אוצר התורה

יהלומים מתוך הפרשה

וְכָל קָרְבַּן מִנְחָתְךָ בְּמִלְחָת תְּמַלֵּחַ (ב, יג)
התפילות נתקנו כנגד קרבנות, וכל קרבן מנחתך - בכל תפילה שאתה מתפלל, במלח תמלח - תשפוך דמעות מלוחות מעיניך, כי שערי דמעות לא ננעלו. (פיתוחי חותם, להגה"ק רבי יעקב אבוחצירא ז"ע)

כִּי כָל שָׂאֵר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַה' (ב, יא)
הרמב"ם כותב בהלכות דעות, שהאדם צריך לבחור בכל מיידה את הדרך הממוצעת, ולא להקצין לשום צד. השאור הוא חמוץ ביותר, והדבש הוא מתוק ביותר, לכן אין להקטיר אותם, לרמז שלא להיות חמוץ מדי ולא מתוק מדי. (הגה"ק רבי יוסף שאול נתנון ז"ע, בעל שו"ת שואל-ומשיב)

אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַה' (א, ט) אמר בעוף ריח ניחוח, ונאמר בבהמה ריח ניחוח, לומר לך אחד המרבה ואחד הממעיט, ובלבד שיכוין את לבו לשמים (רש"י)
אין צריך לרבות את העני הממעיט שגם הוא יתקבל לרצון, כי העני בוודאי כוונתו לשמים. אלא להיפך, הכוונה לרבות את העשיר המרבה, שאם למרות עושרו הוא אינו מתכוון לשם גאווה אלא מכוון לבו לשמים, גם קרבנו יעלה לריח ניחוח... (הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאצק ז"ע)

מה בפרשה: בפרשת ויקרא, כמו בפרשיות הבאות שאחריה, נזכה לעסוק בהלכות הקרבנות שהקריבו בבית המקדש, כאשר הלכות הקרבן משתנים בין קרבן חובה לקרבן נדבה, ובין קרבן מהבקר או מהצאן, עוף או מנחה, ובין עשיר לעני.

נושאי הפרשה: הדיבור עם משה • קרבן עולה • קרבנות מנחה • קרבן שלמים • קרבנות חטאות • קרבן עולה ויורד • אשם תלוי • אשם מעילות ואשם גזילות

א. קריאה: בתחילת הפרשה מבואר סדר הדיבור של ה' עם משה, והקריאה אליו לפני הדיבור.

ב. עולה: המתנדב להקריב קרבן 'עולה', יכול להביאו מהבקר או הצאן או מהעוף. בקרבן זה, כמו בשאר קרבנות, יש כמה שלבים: סמיכה, שחיטה (ובעוף - מליקה), קבלת הדם, זריקת הדם, הקטרת האיברים.

ג. מנחה: קיימים כמה סוגי מנחות-נדבה: מנחת סולת; מנחת מאפה תנור; מנחת מחבת; מנחת מרחשת; ואילו מנחת העומר היא חובה.

במנחות יש כמה שלבים (מלבד אפייה או טיגון בחלק מהמנחות): בלילה בשמן; הגשה לקרן המזבח; קמיצה, והקטרת הקמיצה; והשאור נאכל לכהנים.

ד. מליחה: מצוה למלוח במלח כל קרבן, וחל איסור להקריב כל מתיקות פרי, מלבד בכיורים. וכן איסור להקריב חמוץ ושאור, מלבד בשתי הלחם בחג השבועות.

ה. שלמים: קרבן שלמים בא נדבה, ומקטירים ממנו חלק מהחלבים והאיברים, והשאור נאכל לכהנים ולבעלים. אגב כך, מזכיר הכתוב את איסור אכילת חלב ודם.

ו. חטאות: החוטא בשוגג, בחטא שחייבים עליו כרת ממוזד, מביא קרבן חטאת. ישנם כמה סוגי

חיים של תורה

מקולת וחשיבות לימוד חומש ורש"י

מיוסדים על אדני האמת: "ובתנ"ך נראה לי בעתים הללו ימעט בלימוד פירושי הפשטנים, חוץ פירוש רש"י שהוא כרכא דכוליה ביה, כלול בנתיבות חז"ל חכמי האמת, ודבריו לפי הפשט מיוסדים על אדני האמת, ואינם נוטים מדרכי נתיבות אמיתיים דברי חז"ל". (הרה"ק בעל 'בני יששכר' מדינוב ז"ע, הוספות מהרצ"א לספר 'סור מרע ועשה טוב')

לב דעת הכרת והבנת מושג בתורה

אשם גזילות

אדם שהיה חייב ממון לחברו, לכל הפחות בשיעור שווה פרוטה, כגון שחברו הפקיד אצלו ממון; או שגזל ממון מחברו; או שחברו היה שכיר אצלו; או שמצא אבדה של חברו. ואחר כך, כאשר חברו תבע את כספו, הוא הכחיש זאת במזיד, ואף נשבע לשקר שהוא אינו חייב, ובשבעה זו פטר את עצמו מלשלם. אם אחר כך התחרט והודה ששבעתו היתה לשקר ובאמת הוא חייב ממון, הריהו חייב להשיב את הממון לחברו, בתוספת חומש, ובנוסף עליו להקריב קרבן 'אשם גזילות', איל בן שתי שנים בשווי שתי סלעים.

עינינים לראות הבנת מילה אחת בתורה

רקיק

טעות מילולית נפוצה מייחסת את השם 'רקיקים' למאפים פריכים וקשים, קְרָקִיקִים וּמְצִיזִים וכדו'. ככל הנראה, טעות זה השתרשה מהבנה לא נכונה של הפסוק בפרשתנו (ויקרא ב, ד) חֲלֹת מִצֵּת בְּלִילֹת פֶּשֶׁן וְרִקִּיקֵי מִצֹּת, כי מאחר ובדורות האחרונים נהוג ברוב הקהילות לאפות בפסח מצות פריכות ודקות, סברו ש'רקיקי מצות' הם מאפים פריכים.

אולם לומדי 'תורה שבכתב', יודעים שרק הבצק הנאפה ב'מנחת-מחבת', הוא מאפה פריך וקשה, כדברי רש"י (ב, ה) שהטיגון במחבת גורם לשמן להישרף והבצק הופך לקשה ופריך. אבל רקיקי מצות המוזכרים ב'מנחת-סולת', נאפים בתנור רגיל כמו החלות.

אדרבה, בתרגום אונקלוס פירש שרקיקים הם "אספוגין", ולדעת חלק מהמפרשים הכוונה למאפה רך, בעל מרקם ספוגי, ונקרא 'רקיק' משום ריקנותו, על שם היותו אוורירי, (אם כי יש שכתבו פירושים אחרים למילה אספוגין ראה חומש אונקלוס המבואר).

אזניים לשמוע בלתי רש"י הק' בדקדוק הלשוני

אשם-אשם-אשם

מדי ערב שבת קודש כאשר ר' חננאל, מכין את קריאת התורה שיקרא מחר בצבור, הוא משנן את המילים שעלולים לטעות בהן בניקוד הנכון. כך כשהגיע לפסוק בפרשתנו (ויקרא ה, ט) אֲשֶׁם הוּא אֲשֶׁם אֲשֶׁם לֵה, ציין לעצמו שיש כאן בפסוק אחד שלש פעמים מילה דומה, כל פעם בניקוד אחד.

את הניקוד הוא אמנם שינן, אבל את המשמעות של כל אחת מהמילים הוא הבין רק לאחר שלמד היטב את פירושו רש"י, וגילה את ההסבר הבא:

'אשם' הראשון, המנוקד כולו בניקוד קמ"ץ, אינו לשון פעולה, אלא זהו שם העצם של הקרבן שנקרא אשם. בדומה לכך רוב שמות העצם המנוקדים כולם בקמ"ץ, כמו זָבֵב, חֶכֶם, אָדָם, וכדו'. ואילו 'אשם' - השלישי, המנוקד קמ"ץ ופת"ח, הוא מלשון פעולה, שהאיש פעל ועשה את פעולת האשמה, כמו הֶלֶךְ, אָכַל וכדו'.

ואילו 'אשם' - השני, המנוקד קמ"ץ וחול"ם, מסבירים המפרשים, משמש ככפל לשון לחיזוק העניין, ויש שביארו שהוא ענין תיאור על המחשבה הבאה קודם המעשה, כמו 'הלך-ילך', 'פקוד-פקדתי' וכדו'.

נישא השביעי

מונת הלב

וְאִם מִן הַעֹזֵף עָלֶיהָ קָרְבָּנוֹ לֵה' (ויקרא א, ד) וְנֶאֱמַר בְּעֹזֵף רֵיחַ נִיחֹת, וְנֶאֱמַר בְּבִהְמָה רֵיחַ נִיחֹת, לֹאִמַר לָךְ אֶחָד הַפְּרָכָה וְאֶחָד הַמְּמַעֵיט, וּבְלִבְד שִׁכְנִינִי אֶת לִבּוֹ לְשִׁמְיָם (רש"י פסוק יז)

יסוד עצום יוצק לנו רבינו רש"י הקדוש בפרשתו: כל מטרתנו בעבודת ה' היא לעשות נחת רוח לבוראנו, ולכן חשוב לזכור שלא תמיד גודל המעשה וכמותו המעשים קובעים את החשיבות, אלא דווקא האיכות, הכוונה הפנימית שבלב, הרצון הון והטהור - הם עיקר הגורמים לנחת רוח לאבינו שבשמים!

כך גם נוכל ללמוד לקח טוב מהסיפורים שיובאו להלן, כיצד החידרו גדולי ישראל את המסר החשוב הזה של 'רחמנא ליבא בעי' וכל הלבבות דורש ה'!

תפילין בלי יד

הוא היה יהודי מתבולל, רחמנא ליצלן, שפרק מעליו עול תורה, אבל בשנות הזעם של שואת אירופה, כשהסתתר בבונקר יחד עם עוד יהודים באימה ופחד, הוא נָדַר נָדַר שאם יזכה להינצל מציפורני האויבים, הוא יניח תפילין מדי יום.

בניסי ניסים הוא שרד את כל התלאות, ורק הוא נשאר אוד מוצל מאש מכל המחנה. אך דווקא ביום השחרור, שעה שצבאות בנות הברית הפגזו את אוזר השחרור, נפלה פצצה סמוך אליו, והוא איבד את ידו...שמאלית.

הדבר היה לפלא גדול בעיניו, איך יתכן שדווקא ידו השמאלית, שעליה אמור היה להניח תפילין, כפי שנדר וקיבל עצמו, היא נקטעה?!

כשטח את הרהוריו בפני האדמו"ר הגה"ק רבי יוסף יצחק מליובאוויטש ז"ע, השיב לו הרבי: אם היית ניצל ברמ"ח אבריך, היה לך מקום לטעות שכביכול זקוק הקב"ה למצות הנחת תפילין שלך, וזו טעות! כי כמובן שצריך לקיים את המצוות שבתורה כשהדבר אפשרי, אבל חשוב לזכור שהעיקר הוא - טהרת והתעוררות הלב, וזה אתה יכול לעשות גם כאשר אין לך יד!

ברנה בלי תבשיל

באחת מנסיעותיו של מו"ר הראשון-לציון הגאון רבי עובדיה יוסף ז"ע לחיזוק הקהילות בארצות הברית, ביקשה אשה אחת לבשל את הארוחות לרב ולמלווייו, מאחר שעברו שנים רבות מאז נישואיה ועדיין לא וכתה לילד, ורצונה שזכות הכנת המאכלים לתלמידי חכמים יעמוד לה לזכות.

מחוסר ידע הלכתי, הגישה באחד הימים תבשיל שהיו מעורבים בו בשר ודגים, דבר האסור באכילה משום חשש סכנה. כמובן שמון

להודות בלי עשייה

יהודי חשוב, ששרוי היה בצרה גדולה, זכה לראות את חסדי ה' כאשר באורח נס יצא מאפילה לאורה. הוא התחבט מאד בשאלה 'מה אשיב לה?', 'איזה דבר הוא צריך לעשות כדי להשיב להקב"ה מעט על הטובות שגמל עמו, הוא התחבט אם להקים קופת גמ"ח או ארגון חסד, או אולי לתרום ספר תורה, ועוד שלל רעיונות מעשיים.

כשלא ידע להכריע בשאלה זו, קם ונסע אל מורו ורבו, כ"ק האדמו"ר בעל נתיבות שלום מסלונים ז"ע, ושטח בפניו את לבטיו.

ענה לו הרבי במתק לשונו: 'לו אתה שומע לי, אל תעשה דבר! מוטב שתישאר כל ימי חיך עם ההרגשה הזאת של 'מה אשיב לה?' ושל 'לפיכך אנתנו חייבים להודות לך', אל תפטור את עצמך על ידי מעשה כלשהו מהחובה התמידית של הכרת הטוב בלבך לבורא עולם, כי לא המעשה עיקר אלא הלב!

חבמת התורה

אמרות חכמה ופניני שפר מגדולי הדורות על פרשת השביע

חטא' על פי סדר האל"ף-ב"ת? השיב לו רבי בונים בשנינות: כדי שנדע היכן להפסיק!... אחרת, היינו עומדים ומתוודים כל היום ולא היינו מסיימים...

קרבן עם אחוזים

וְאִם זָבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ (ויקרא ג, א) שלמים שיש בהם שלום למזבח ולכהנים ולבעלים (רש"י)

שלח פעם הגה"ק רבי חיים מוולאז'ין ז"ע יהודי לאסוף מעות ליישבתו. כשהגיע היהודי לבית נדיב אחד, סירב הלה לתת לו, באומרו: אנוכי רוצה בעצמי לתת רק לרבי חיים בעצמו! אני רוצה שהתרומה שלי תגיע במאת האחוזים ליישיבה, שהגבאי לא יקבל אחוזים עבור טרחתו. כששמע זאת רבי חיים נענה ואמר: זה מנהג הגויים! כשהם נותנים מעות לבית התיפלה שלהם, אינם נותנים על ידי שליח, אבל יהודים דווקא נותנים על ידי גבאי, שגם הוא יינה משכר הטרחה. וההוכחה לכך: ההלכה היא שגוי יכול להקריב רק קרבן עולה ולא שלמים, והטעם, כי גוי שכונתו קרבן דעתו שקרבנו יהיה כולו לה', ואילו בקרבן שלמים אוכלים ממנו גם הכהנים. גוי אינו מסוגל להבין זאת, שאנשים אחרים יתנו מהתרומה שהוא נתן לה'!

השנות של עני...

וְאִם לֹא תִגִּיעַ יְדוֹ דֵי שָׁה וְהִבִּיא אֶת אֲשָׁמוֹ וְגו' שְׁנֵי תַרְסִים וְגו' אֶחָד לְחֻטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה (ויקרא ה, ז)

מדוע העשיר מביא רק בהמה אחת לקרבן חטאת, ואילו העני צריך להביא גם קרבן עולה? מסביר האבן-עזרא: העני חוטא בחטא נוסף, כי מהרהר אחרי מידותיו של הקב"ה שעשה אותו עני, ועל הרהור זה הוא צריך להביא קרבן עולה המכפרת על הרהור הלב.

אלא שאם כך, תמוה: מדוע מי שאין ידו משגת אפילו שתי תורים מביא רק קרבן מנחה לחטאת, ואינו מביא מנחה נוספת לעולה? אלא, יש מטרצים בדרך צחות: מדובר בעני גדול כל כך, שהוא כבר השלים עם המצב שלו, אין לו כלל השגות בכסף, הוא כבר אפילו לא מהרהר מדוע הוא לא עשיר...

יודוי בלי סוף

וְהִתְנַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ (ויקרא ה, ה) שאל פעם הגה"ק רבי מרדכי בנעט ז"ע את הרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיסחא ז"ע: מדוע תיקנו את סדר הוויודי של 'על

מי חיבר את תרגום יונתן בן עוזיאל?

בחומשים רבים מודפס, בנוסף על תרגום אונקלוס, גם תרגום נוסף בשם 'תרגום יונתן בן עוזיאל', ובחלק מהם מופיע גם עוד תרגום בשם 'תרגום ירושלמי'. תרגום יונתן אינו משמש רק כתרגום התיבות, אלא יש בו הרבה מדרשים וסודות. ההנחה הפשוטה היא, שתרגום יונתן בן עוזיאל, כשמו כן הוא - תרגום שנכתב על ידי התנא האלוקי יונתן בן עוזיאל, הגדול מבין שמונים התלמידים של הלל הזקן. אך להלן נגלה שהדברים אינם מוסכמים כלל.

המחירש"א: יונתן לא פירש

ההוכחה המרכזית לכך שתרגום זה על התורה לא חובר על ידי יונתן בן עוזיאל, מבוססת אל הגמרא במסכת מגילה (ג, א) שם נאמר: 'תרגום של תורה - אונקלוס הגר אמרו; תרגום של נביאים - יונתן בן עוזיאל אמרו מפי חגי זכריה ומלאכי וכו', ועוד ביקש לגלות תרגום של כתובים, יצתה בת קול ואמרה לו דיין וכו', ע"כ. הרי מבואר שהוא תרגם רק את ספרי הנביאים בלבד.

כך כתב שם המחירש"א בחידושי אגדות וז"ל: 'שלא היה יונתן חש לפרש התורה וכו', ולא היה מפרש רק נביאים דאיכא מילי דמסתמן, עד שבא אונקלוס ופירש לדורו גם התורה'.

התוספות: כך תרגם יונתן

ברם, לעומת זאת אנו מוצאים בכמה ראשונים וקדמונים המזכירים כבר את תרגום יונתן על התורה. כך למשל התוספות במסכת חגיגה (כו, א ד"ה סלמנדרא) מביאים את תרגום יונתן על הכתוב (ויקרא יא, טז) החולד והעכבר - כרושטא וסלמנדרא. כך גם בנימוקי יוסף במסכת בבא מציעא, סוף פרק אלו מציותא, מזכיר את תרגום יונתן על הפסוק 'עוד יוסף בני חי'.

פנים מאירות: יונתן תרגמו מפי הנביאים

בהרחבה יתירה אנו מוצאים בשו"ת פנים מאירות (ח"א סי' כ') בתוך דיון הלכתי האם צריך לכתוב בגט את שם העיר כפי שהוא נקרא בלשון הגויים, והוא כותב וז"ל: 'זמה שכתב מר להביא ראיה מתרגום יונתן פרשת שלח... ובר מכל זה לדעתי אין לנו להקשות על תרגום יונתן מנ"ל דבר זה מקרא, כי הוא לא עשה פירושו כפירוש תרגום אונקלוס או פי' רש"י ושאר מפרשי התורה, רק דבריו היו על פי קבלה מנביאים חגי זכריה ומלאכי, וגילה לנו רזין דרזין מה שאין לנו שום רמז ורמזיה מהוכחת הפסוק...'. הרי שנטק בפשיטות שהתרגום נכתב על ידי התנא יונתן בן עוזיאל.

סתירת המחירש"א?

בידור מקיף בענין זה כתב רבינו החיד"א בספרו שם הגדולים (מערכת ספרים אות ת, [צו] ערך תרגום יונתן) שהביא

כל האמור לעיל, וכן את דברי המחירש"א במגילה הכותב שיונתן לא תרגם את התורה, אך מנגד הוא מביא שהמחירש"א עצמו במקום אחר (מגילה כה, א) מזכיר את תרגום יונתן על התורה [א.ה. המחירש"א שם מביא בשם "ת"י", ויתכן שהוא ראשי תיבות תרגום-ירושלמי].

הוא תרגם ירושלמי

בהמשך מביא החיד"א את דברי מהר"י חאגיז בספרו קרבן מנחה (ס' נד) הכותב שתרגום יונתן על התורה לא נכתב על ידי התנא יונתן בן עוזיאל, אלא הוא תרגום ירושלמי. גם בספרו שו"ת הלכות קטנות (ח"ב סימן קע) הוא כותב: 'הוכחתי שתרגום שני הוא מיוחס ליונתן בן עוזיאל, והוא לא היה המתרגם, שיש בו הרבה תיבות משונות מתרגום נביאים, גם הערוך כשמביא בשמו אומר בירושלמי תרגם, וכשמביא מן הנביאים אומר תרגום יונתן'.

לקביעה זו מצטרף גם החיד"א שם בשם הגדולים, ומוכיח מכמה מקורות קדומים שהביאו ציטוטים מתוך תרגום יונתן וקראו לו בשם 'תרגום ירושלמי'.

כתבי יד דומים

גם הגאון מהר"ץ חיות בספרו אגרת ביקורת (דף יז), בירר בהרחבה שתרגום יונתן הוא למעשה תרגום ירושלמי, שהתחבר מאות שנים לאחר הסתלקותו של התנא יונתן בן עוזיאל, ועוד הביא מאחד שראה שני כתבי-יד דומים, על האחד כתוב תרגום ירושלמי ועל השני כתוב תרגום יונתן. וכן נקט בפשיטות היעב"ץ ב'לחם שמים' (סוף מסכת מגילה).

גם בהקדמה לספר 'אהבת יונתן' על תרגום יונתן, מוכיח שתרגום זה אינו מיונתן בן עוזיאל, ואחת הראיות היא מכך שהתרגום מביא דברים שאירעו אחרי מותו (אם כי יתכן שהוא כתב כך ברוח הקודש על העתיד להיות).

פיענוח לא נכון

כמה מהספרים הנוכריים, כתבו השערה שהכיניו 'תרגום יונתן' הוא טעות שהתגלגלה עקב פיענוח לא נכון של ראשי התיבות ת"י, שהכוונה בהם היתה 'תרגום ירושלמי'.

על כל פנים, מה שנדפס כיום בחומשים שני תרגומים, האחד בשם תרגום יונתן והשני בשם תרגום ירושלמי, למעשה מדובר בשתי גרסאות של תרגום ירושלמי.

ממקום קדש יהלך

נחתום את היריעה במה שכתב בשו"ת חמדת שאול (סימן נד): 'זאל יקל בעיניו התרגום הלוי, כי אפילו אם אינו מיונתן בן עוזיאל, אבל עם כל זה ממקום גדול וקדוש יהלך, וכל דבריו אמורים ברוח הקודש... על כך צריך לייגע על דבריו ולהבינם'.

מותר לבלוע דם היוצא בין השיניים?

בפרשת השבוע נאמר (ויקרא ג, יז) **כָּל חֵלֶב וְכָל דָּם לֹא תֹאכְלוּ**. איסור אכילת דם מדאורייתא נאמר רק בדם של בהמות חיות ועופות, ולא בדם היוצא מדגים או מגוף האדם.

ואין בו איסור (שו"ע שם).

מראית העין

נפסק בשלחן ערוך (שו"ע יו"ד סי' סו, י) שדם האדם, אם פירש ויצא מגופו, אסור באכילה משום מראית העין, שהרואה יחשוב שאותו אדם אוכל דם האסור. ולפיכך אם נגס פרוסת לחם בשיניו ויצא דם משיניו על הלחם, צריך להסירו ולא לאכלו.

עוד כתב שם הרמ"א, שהואיל ואיסור אכילת דם אדם הוא רק משום מראית-העין, רק הדם עצמו אסור, אבל אינו אסור בתערובת.

בין השיניים

אך כאמור, האיסור של מראית העין נאמר רק כאשר הדם פירש ויצא מהגוף, אבל דם היוצא בין השיניים ונמצא בפה, מותר למצוץ אותו

מציצת אצבע

בדרכי תשובה (שם ס"ק סח) מביא מחלוקת הפוסקים האם אסור לאדם למצוץ בפיו דם הנוטף מאצבעו, כי זה פירש מגופו, או שמה הוא מותר משום שניכר שהדם הוא מגופו. ודעת הרבה פוסקים להתיר, וכן פסק בילקוט יוסף (הלכות דם) שמוותר למצוץ דם הנוטף מהאצבע, אבל אם הדם כבר התייבש אסור מפני מראית העין, כי אין ניכר שעששיו הוא יוצא מגוף האדם.

ויש שכתבו להתיר למצוץ רק דם שבלוע בתוך האצבע, אבל דם שכבר יצא ונמצא על האצבע אסור למצוץ אותו (עי' שו"ת שבט הקהתי ח"ה סי' קכה).

מותר למצוץ דם שנמצא בין השיניים, ונחלקו הפוסקים אם מותר למצוץ דם הנוטף מהאצבע, ולמצוץ דם שעדיין בלוע בתוך האצבע מותר לכל הדעות.

הלכה למעשה

התורה וההפטרה ביאור שייכות ההפטרה לפרשת השבוע

החוט המקשר: עבודת הקרבנות

אלילי עין ואבן מעשה ידיהם. בסיום ההפטרה מבשר הנביא שהקב"ה ימחל על עוונותיהם ומתאר את השמחה שתהיה באוללה העתידה. מנהג האשכנזים והספרדים: מתחילים בפרק מ"ג פסוק כ"א עד סוף הפרק; וממשיכים בפרק מ"ד מפסוק א' עד אחרי פסוק כ"ג. מנהג התימנים: מסיימים בפרק מ"ד לאחר פסוק ו'.

בפרשתנו, פרשת ויקרא, אנו מתחילים ללמוד את דיני הקרבנות שהקריבו במקדש, ומכאן נטווה החוט המקשר בין פרשת השבוע להפטרה שתיקנו להפטיר בספר ישעיהו את הפטרת 'עם זו יצרת' דברי הנביא המוכיח את ישראל על כך שעובדו את ה' בימי אחז, ולא הקריבו לפניו קרבנות ולא הקטירו לפניו את חלב הזבחים, אלא הלכו אחרי

עומקה של תורה עימך ועיני דברי רש"י בפרשת השבוע

בקרבת החטא, אלא אמר 'זרעה', לכן סברו חז"ל שקרבן זה אינו בא על השוגג אלא על המזיד.

כלל - על המזיד

ואילו הגור- אריה מבאר בסגנון אחר: היה ברור לחז"ל שעולה באה לכפר על המזיד, כיון שהתורה אמרה שהקרבן יישרף כליל, ובהכרח שהוא בא לכפר על חטא שחטא אדם בדעת שלימה ובוודון, אשר השכל והדעת הוא כולו קודש לה', לכן צריך קרבן זה להיות כליל לה'.

קרבן עולה - על המזיד

על הכתוב בפרשת השבוע (ויקרא א, ד) וְסִמֵּן יָדְךָ עַל רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה לָּךְ לְכַפֵּר עָלָיו, כותב רש"י: 'זרעה לו - על מה הוא מרצה לו? אם תאמר על כריתות ומיתות בית דין, או מיתה בידי שמים או מלקות, הרי עונשן אמור, הא אינו מרצה אלא על עשה ועל לאו שנתק לעשה'.

עונש - רק במזיד

המפרשים מתקשים בהבנת דברי רש"י, הרי עונש מיתה בית דין או מלקות ניתן רק לחוטא במזיד, ואם כן, מה ההוכחה שאין קרבן עולה מכפר על חטאים שיש בהם מיתה בית דין משום שעונשם כבר אמור, הרי יתכן שקרבן עולה מכפר על חטאים אלו, במקרה שחטא בשוגג!

העונש אינו מפרש

הרמב"ן מיישב, שמאחר שבחטאים אלו פירש הכתוב את עונש המיתה בבית דין במזיד, ולא פירש הכתוב מה לעשות בשוגג, נראה להם לחכמים שבשוגג אין מביאים קרבן, כי אם היו מחויבים בקרבן היה הכתוב מפרש זאת.

זרעה - במזיד

עוד מיישב הרמב"ן, שמאחר ולא נאמר כאן בעולת נדבה 'לכפר עליו על שגגתו', כמו שכתוב

ניגרת התורה
ביום רביעי 15/10/2018 נבחרה תורה שבכתב משוררם אנו ברכת מוצא טבא טעמא דליבא, קדם ידונו הכבוד והדגל, אש החסד וכבר המשע, תורה ומוצאה מאוחדים על שולחנו, רחם ומקור רבנו ותומכיהו ואוהו נפלא צורבא מדרבנו, הרי הרח"ו ר' אברהם יודא שלום הכהן שווארץ שליט"א מראשי המפעל העולמי תורה שבכתב לרגל שמחת נישואי הבת שתח"י עב"י המו"ט בתורה ויראה סחורה, נאף בחסידות עושה אורה, הרי החתן אשר למעיל לאנדא ה"ו בן הרח"ו רבי יצחק דוד לאנדא ה"ו במזל טוב וסימן טוב ובשעה טובה ומנוחלת יאה רעוא קדם נתן התורה ברוך הוא, כי יזכו לבנות בניו עדי עד משתת על אדני התורה והיראה, לנתת חח החרים והסבים ולתארת המשפחות המסכיות, וזמן לכל הברכות האמורות בספר תורת משה, אכ"ר.

בוא לגלות את האוצר!

**די לחכימא
ברמ"ז**

**247 מצוות התורה
נלמדים בספר ויקרא**

(סך המצוות הגבוה ביותר
מכל חמשה חומשי התורה)

**אל תפספס
את היסוד!**

**חומש ויקרא - קורא לך:
גם אתה יכול!**

אחרי חודשי עמל בספרי בראשית
ושמות, בהם למדנו את סדר בריאת
העולם ומעשי האבות, סיפור
יציאת מצרים ובניית המשכן, הגיע
הזמן להיכנס אל קדשי הקדשים
- ולגלות את האוצר המפעים
והעצום הטמון בין בתרי ספר
ויקרא עם פירוש רש"י הק'

**אל תישאר
מאחור - בוא
לגלות לראשונה
בחיים את
המתיקות
והעריבות
בספר ויקרא**

ומתן
שכרה
בצדה

האוצר בהישג ידך!

כרגל סיום ספר
שמות ותחילת
ספר ויקרא

גיליון מיוחד
ושיעורי מבוא
והכנה לספר ויקרא

להכין הלבבות ולהלהיב
המחשבות לקראת
התחלת לימוד קדוש
ונשגב זה

מגוון מבחני סיכום
וחידודי תורה על
כל ספר שמות

לרשותכם
בקו 'קול התורה'
ובמערכת נדרים +

ומתן שכרה בצדה
הגרלות השבוע

ויקרא

בין הלומדים והנבחנים
מדי יום בפרשת ויקרא
הגרלה על 2 חליפות 3 חל'
| קפטן פרחוני | כובע

בנוסף: בין הנבחנים על מבחני
וחידודי כל ספר שמות

הגרלה

40 זוכים - 100 ₪

תורה כארז

צו

בין הלומדים והנבחנים
מדי יום בפרשת צו
הגרלה על כוס של אליהו

בנוסף: בין הלומדים והנבחנים
ברצף בלי הפסק ויקרא - צו

הגרלה

10 זוכים - 100 ₪

תורה כארז

מתוך סדרת הגרלות הענק לנבחנים
מדי יום במהלך כל ספר ויקרא